

به نام خدا

Vandalism

سمینار کلان شهرها موضوع بحث: وندالیسم

مدرس: آقای دکتر محمد احمدی بافنده

ارائه از:

نگین اسلامی - مریم السادات وطن خواه

فهرست مطالب

- ▶ مقدمه
- ▶ مفهوم وندالیسم
- ▶ انواع وندالیسم
- ▶ مکان و زمان وقوع رفتار وندالیسمی
- ▶ تاثیر جنسیت بر وندالیسم
- ▶ رابطه گروه های سنی و وندالیسم
- ▶ رابطه شرایط محیطی و وندالیسم
- ▶ علل شایع وندالیسم
- ▶ راهکارهای کاهش مشکل وندالیسم
- ▶ نتیجه

مقدمه

روانشناسان محیط نگر بر این باورند که انسان و محیط تاثیری متقابل بر یکدیگر دارند. به همان اندازه که ما می توانیم محیط زندگی خود را دستخوش تغییر نماییم، عوامل محیطی نیز می توانند افکار، احساسات و رفتارهای ما را تحت تاثیر خود قرار دهند.

متأسفانه اگرچه امروزه سخن از شهر الکترونیکی، حمل و نقل پیشرفته و سریع، و فرهنگ شهروندی مطرح می شود، اما هنوز و هر روز شاهد رفتار ناپسند تخریب اموال شهرها هستیم.

مفهوم «وندالیسم»

در متون جامعه‌شناسی، وندالیسم به مفهوم داشتن نوعی روحیه بیمارگونه به کار رفته که مبین تمایل به تخریب آگاهانه، ارادی و خود خواسته اموال، تأسیسات و متعلقات عمومی است. "وندالیسم" در لغت به معنای هرج و مرج طلبی ضد شهری و تخریب اموال عمومی و اصطلاحاً برای تخریب کنترل نشده اشیا و آثار فرهنگی با ارزش یا اموال عمومی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ژانورن (۱۹۶۳)، ویلکینسن (۱۹۹۵)، هوبر (۱۹۹۱) و گلداستون (۱۹۹۸) آن را مرضی مدرن و نوظهور دانسته‌اند که به عنوان معضلی اجتماعی تا نیم قرن پیش مطرح نبود.

تاریخچه واژه «وندالیسم»

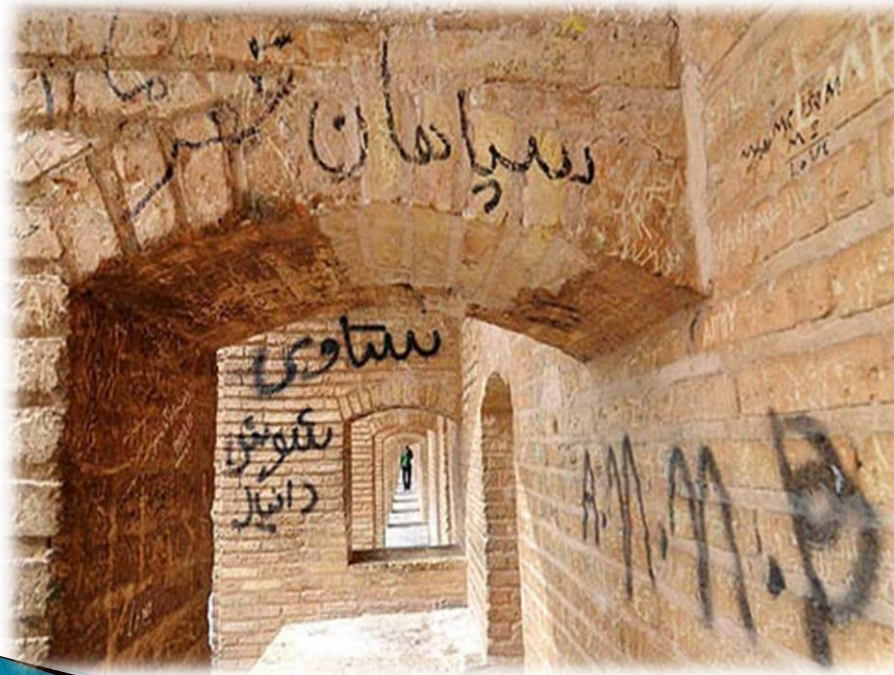
وندالیسم مشتق از واژه «وندال» است. وندال نام قومی از اقوام ژرمن - اسلاو بود. آنان مردمانی جنگجو، خونخوار و مهاجم بودند که به کرات به نواحی و سرزمینهای اطراف قلمرو خود تخطی و تجاوز کرده، به تخریب و تاراج مناطق و آبادی های متصرفه می پرداختند.

"وندال های کهن"، در هجوم های وحشیانه خود، چیزی را ویران می کردند که خود نساخته بودند، اما "وندان های مدرن" چیزی را نابود می سازند که از آن جامعه خودشان است.

آثار وندالیسم

بر روی در و دیوارهای شهرها، آسانسورها، پارک های عمومی، کیوسک های تلفن نوشتن و حکاکی بر روی دیوارهای مؤسسه های عمومی، روی صندلی های اتوبوس های شهری و نوشتن انواع یادگاری ها بر دیوارها و ستون های مکان های باستانی و آثار تاریخی.

انواع «وندالیسم»

وندالیسم را می توان به دو دسته کلی تقسیم کرد:

۱. وندالیسمی که در آن برنامه و یا هدف مشخصی دیده می شود که غالباً هم گروهی است.

۲. وندالیسمی که در آن برنامه ریزی و اهداف از پیش تعیین شده وجود ندارد و در بیشتر موارد فردی است.

اگر چه حضور نوع اول در جامعه پررنگ تر جلوه می کند ولی باید خاطر نشان نمود که نوع دوم آن خسارت بیشتری به جامعه وارد می سازد و فقط به دلیل محسوس نبودن آن کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

ویژگی های رفتار وندالیسم

رفتاری را می توان وندالیسم خواند که ضمن دارا بودن جنبه های خشونت و تخریب، ویژگی های زیر را نیز داشته باشد:

الف) صدمه به چیزی که متعلق به دیگران است نه متعلق به شخص تخریب گر می باشد.

ب) صدمه به اموال عمومی

ج) هر خسارتی که فرد خسارت زننده باید آن را جبران کند و مسئولیت خسارت وارد بر عهده ی اوست.

مکان و زمان وقوع رفتار وندالیسمی

وندالیسم می تواند در هر مکان و زمانی رخ دهد اما غالباً در مکان و زمانی که شانس کمی برای دیده شدن وجود دارد، بیشتر رخ می دهد. در مکان هایی که طراحی ساختمان ها به شکلی است که فضاهای پنهان و ناشناخته زیادی وجود دارد و یا در مکان هایی که افراد جوان رفت و آمد می کنند مثل مدارس، پارک ها، مراکز خرید و مکان های عمومی. ویکستروم بر این باور است که معمولاً وندالیسم در فاصله زمانی عصر تا شب و در روز های تعطیل هفته رخ می دهد.

تأثیر جنسیت بر وندالیسم :

براساس یافته های پژوهشی اغلب وندال ها در گروه جنسی مذکر قرار دارند و به عبارت دیگر پسران بیش از دختران به وندالیسم که با نوعی خشونت همراه است روی می آورند. طبق یک نظریه روان شناختی، دختران از پسران در فرو خوردن خشم موفق تراند.

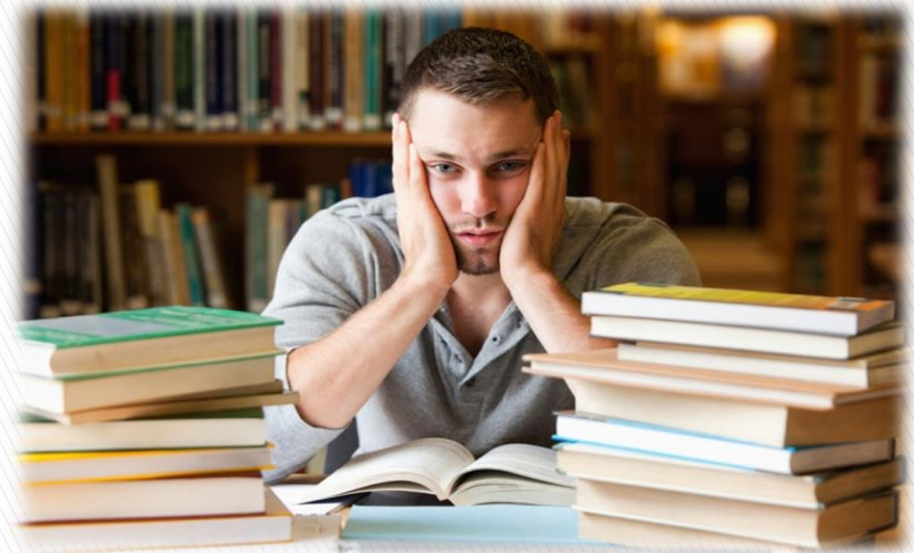
رابطه گروه های سنی و وندالیسم

وندالیسم خاص گروه سنی معین است. براساس تحقیقات انجام شده کودکان، نوجوانان و جوانان بین سنین ۱۰ تا ۲۵ سال بیش از دیگر گروه های سنی به وندالیسم روی می آورند.

رابطه شرایط محیطی و وندالیسم

شیوع وندالیسم در مناطق شهری به مراتب بیش از مناطق روستایی است. در شهرها به علت تراکم جمعیتی، وجود فرهنگ های مختلف، انحراف و جدا افتادگی فرد از جامعه و هنجارهای اجتماعی بیش از مناطق روستایی مشهود است. غالب وندال ها مجرد و از نظر تحصیلی ناموفق اند. اغلب آنها با سرخوردگی ها، شکست ها و ناکامی های مختلف در زمینه های تحصیلی، حرفه ای و خانوادگی مواجه اند.

جلوه های مختلف وندالیسم شهری

وندالیسم یک پدیده ی منحصر به شهرها نیست و در روستاها و ابنیه ی تاریخی نیز به چشم می خورد. اما به دلیل پیچیدگی شهرها، جلوه های وندالیسم از تنوع و گستردگی خاصی برخوردار است.

از دیدگاه اجتماعی وندالیسم را می توان در پنج گروه دسته بندی کرد:

- ▶ وندالیسم مال اندوز: مانند: کندن و برداشتن علائم راهنمایی
- ▶ وندالیسم تاکتیکی: به طور مثال ولگردها و بی خانمان ها برای به دست آوردن جای خواب و غذا اقدام به شکستن شیشه ها می کنند.

جلوه های مختلف وندالیسم شهری (ادامه)

- ▶ وندالیسم انتقام جو
- ▶ وندالیسم تفریحی: به طور مثال، هدف قرار دادن چراغ پارک یا تیر چراغ برق کوچه ها
- ▶ وندالیسم خصومت: مثلاً: خط کشیدن روی بدنه ی اتومبیل، بیرون کشیدن گل های پارک، آزار دادن حیوانات و جانوران تفریحگاه های عمومی

علل شایع وندالیسم

الف - تضاد طبقاتی

هنگامی که یک جامعه دچار تضاد و اختلاف طبقاتی می شود، تفاوت های پنهان در لایه های درونی زندگی نظیر تربیت خانوادگی، نگرش فردی و اختلاف در جنبه های اخلاقی و عقیدتی در رفتارهای ساکنین شهر تجلی می یابد و به حوزه های ملموس زندگی و رفتار اجتماعی کشیده می شود. در چنین حالتی، سازه های موجود در مناطق شهری مرفه نشین بیش از پیش در معرض تخریب وندال ها قرار خواهد گرفت.

علل شایع وندالیسم (ادامه)

ب- هیجان های روحی

به طور کلی وقتی هیجان های انسان مجال بروز مناسب پیدا نکند، به صورت عصبانیت، پرخاشگری، عصیان جمعی و خودنمایی، آشکار می شود، بسیار پیش می آید که عده ای از دانش آموزان سوار بر اتوبوس به پاره کردن روکش صندلی ها می پردازند یا در ایستگاه اتوبوس شیشه های جداره ی سرپناه را می شکنند تا قدرت بازو و جسارت خود را به رخ همسالان کشانده و جلب توجه و خودنمایی کنند.

علل شایع وندالیسم (ادامه)

پ- ضعف در اعمال قانون

قانون گذار برای برخی انواع وندالیسم تا ده سال مجازات حبس در نظر گرفته است. مشکل اینجاست که این قوانین به گونه ای جامع و مانع و به صورت گسترده اعمال نمی شود. اگر وندالیسم در خدمت هدفی بزرگتر نظیر مختوش کردن امنیت عمومی، ایجاد خطر فاحش برای دیگران و خسارت به یک نهاد خاص باشد، فرد متخلف از اعمال قانون درباره ی عملش می هراسد و گرنه تخریب مثلاً یک باجه تلفن به صورت جزئی هرگز ترس از جریمه و اعمال مجازات را دربر ندارد.

راهکارهای کاهش مشکل وندالیسم

- ▶ ایجاد ثبات در نظام سیاسی کشور
- ▶ توسعه ی فرهنگ شهرنشینی و اقتصادی
- ▶ جلوگیری از ورود الگوهای بیگانه شهرنشینی
- ▶ آموزش شهروندان در ارتباط با نحوه ی بهره برداری و نگهداری از مکان های عمومی
- ▶ بالا بردن میزان امنیت اجتماعی برای شهروندان
- ▶ بازسازی سریع این فضاها پس از تخریب
- ▶ به کارگیری تکنیک های فنی مناسب در ساخت وسایل، لوازم و مبلمان شهری
- ▶ اجرای قوانین پیش گیرانه

یک مدیریت شهری فرهنگی می تواند با تهیه زیر ساخت های فرهنگی و تبلیغات آرام و منطقی، موجی نوین در کالبد شهر ایجاد نماید و فرهنگ شهرنشینی را در اقشار جامع به نحو مطلوبی توسعه دهد. این کار در دراز مدت چنان نتایج ثمربخشی خواهد داشت که بسیاری از معضلات شهری را خواهد پوشاند.

بسیاری از پژوهش های آینده در زمینه وندالیسم در حیطه معماری منظر می تواند به دستورات عملی های جدید برای طراحی معابر، پارک ها، مبلمان شهری و ... دست یابد که به نوعی با طراحی مطلوب از خسارات ناشی از عمل وندال ها که هزینه های زیادی را به جامعه شهری تحمیل می کند، جلوگیری کند.

▶ www.wikipedia.com

▶ پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۴): مبانی نظری و فرآیند طراحی شهری، تهران وزارت مسکن و شهرسازی

▶ سازمان زیبا سازی شهرداری تهران ، وندالیسم در شهر

▶ « وندالیسم » ؛ پدیده ای ناهنجار در جوامع شهری

▶ www.google.com/image

با سپاس از توجه شما